

✻ BUDAVÁRI ✻

2021. 09. ✻ II. ÉVF. 8. SZÁM

SÉTÁK

TÁJÉKOZTATÓ ÉS KULTURÁLIS
MAGAZIN

ÚJJÁSZÜLETETT A BUDAVÁRI PALOTA CSODÁJA

AUGUSZTUS 20-TÓL VÁRJA A LÁTOGATÓKAT A SZENT ISTVÁN-TEREM

A rekonstrukció
megálmodói

Palotaépítők
egykor és most

Kapucinusok
Budán

NHP
NEMZETI
HAUSZMANN
PROGRAM

BUDAVÁRI
PALOTANEGED

KEDVES OLVASÓ!

TARTALOM

ÚJJÁSZÜLETÉSEK

- 4 Megnyitottuk a látogatók előtt a Szent István-termet
- 16 Palotaépítők egykor és most

LÉLEKZET

- 8 Az újjászületés megálmodói
Interjú Angyal Tibor építésszel és dr. Rostás Péter művészettörténésszel
- 12 Miért hat ránk oly erősen a Szent István-terem?

TEMPLOMOK A VÁRBAN

- 20 Kapucinusok Budán
Az Alsó-vízivárosi Szent Erzsébet-plébániatemplom története

ESEMÉNYEK

- 23 Koncertek a Karmelitában

AKTUÁLIS KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- 24 Hírek a Budavári Palotanegyedből

BUDAVÁRI FINOMSÁGOK

- 26 Egy asztalnyi szeretet

KÖZELKÉPEK

- 27 Keresztrejtvény

A hogy mindannyiunk, úgy az iparművészet mestereinek életében is vannak meghatározó pillanatok. Ilyen pillanat lehet az, amikor egy mű elkészül: valósággá válik, megfogható, átélhető lesz.

És van egy másik pillanat is, ami talán ennél is fontosabb. Az, amikor az alkotást birtokba veszik az emberek. Azok, akiknek készült. Vajon hogy tetszik nekik? Mit gondolnak arról, amit látnak? Meg vannak elégedve? Sikerült örömet szereznünk?

Ezek a kérdések jártak a fejemben, amikor augusztus 20-án az újjászületett Szent István-terem első látogatóit néztem. Aztán ahogy az első reakciókat, a csodálkozó és ámuló tekinteteket láttam, egyre biztosabb lettem abban, hogy amit alkottunk, az valódi remekmű lett.

Az államalapítás ünnepén, utána is majdnem két héten át, és még szeptember elején is kigyózó sorokban álltak az emberek az Oroszlános udvarban, hogy saját szemükkel is láthassák a Budavári Palota legújabb csodáját, a Szent István-termet. Felemelő pillanatok tanúi lehettünk: volt, hogy a tárlatvezetőnk együtt sírt a látogatókkal a meghatottságtól. A hatalmas érdeklődés, a több mint 15 ezer látogató, az elismerés és dicséret, amit azóta is kapunk, mindannyiunk számára azt jelzi,

hogy a befektetett munka nem volt hiábavaló, és amit elkezdtünk, azt érdemes folytatni.

A Szent István-terem újjáépítése egy kis lépés volt a palota teljes helyreállításához képest, de kihagyhatatlan a tapasztalatszerzés szempontjából. Megtanultuk, mit bír el az épület, kitapasztaltuk az alkalmazható rekonstrukciós technikákat. Megbizonyosodtunk arról, hogy a magyar iparművészet él és virágzik; tehetséges magyar mestereink – századfordulós elődjekhez hasonlóan – világszínvonalú alkotásokra képesek. Ezzel a tapasztalattal már sokkal bátrabban folytathatjuk a

teljes Budavári Palota, a Citadella és a visegrádi vár évtizedes távlatokba nyúló felújítását.

Mi, a Várkapitányságnál már a következő időszak felújításait tervezünk, de most újra arra bízatom Önöket, hogy nézzék meg azt, ami már elkészült.

Látogassanak el Önök is a Szent István-terembe, és legyenek részei a csodának!

Fodor Gergely
kormánybiztos,
a Várkapitányság vezetője

BUDAVÁRI SÉTÁK, II. ÉVFOLYAM 8. SZÁM

Kiadja: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt. 1013 Budapest, Ybl Miklós tér 6., 1519 Budapest, Pf. 365
ISSN 2732-0855

Főszerkesztő: Kőrösi Gábor

Vezető szerkesztő: Németh Mónika Főmunkatársak: Csermely Gábor, Csúri Bence

A szerkesztőség munkatársai: Borbényi Györgyi, Gyarmati Krisztina, Igazság Arnold, Kúti Klaudia, Leitner Karina, Nagy Nándor, Sándor Zsolt, Serfőző Melinda, Tímár Andrea Fotók: Gyarmati Lili, Kárász Karolina, Thaler Tamás, Ber-KATT - Lelkes Bernadett fotográfus, Budapesti Történeti Múzeum, Shutterstock, Várkapitányság archívum, Wikimedia Commons

Fejlesztéseinket és programjainkat bárhol és bármikor figyelemmel kísérheti. Kövesse közösségi oldalainkat, tekintse meg *Budavári Történetek* című [online magazinműsorunkat](#) YouTube-csatornánkon, és [iratkozzon fel hírlevelünkre!](#)

hirlevel.nemzetihauszmannprogram.hu

MEGNYITOTTUK A LÁTOGATÓK ELŐTT A SZENT ISTVÁN-TERMET

Többéves, a századfordulós építők szellemiségét szem előtt tartó, szakértő és áldozatos munka eredményeként 2021. augusztus 20-tól látogatható a Budavári Palota elsőként rekonstruált, díszes történelmi szobája, az államalapító királyunkról elnevezett Szent István-terem.

„75 év kellett, hogy ismét szót és lehetőséget kapjon az építők generációja. 75 év kellett, hogy ismét meghalljuk és cselekvéssé formáljuk államalapító királyunk intelmekben megfogalmazott üzenetét, mely szerint: a fiak kövessék az elődöket. Mi meghallgattuk az üzenetet, és új kor-

szakot nyitottunk a budai Vár történetében, amely ma egy újabb értékes gyöngyszemmel, egy igazi csodával gazdagodhat” – fogalmazott Fodor Gergely kormánybiztos, a Várkapitányság vezetője az újjászületett Szent István-terem megnyitása alkalmából tartott sajtótájékoztatón.

Hosszú út vezetett idáig. A Budavári Palota déli összekötő szárnyában 1902-ben átadott Szent István-terem a második világháború pusztítása során teljesen kiégett, a háború utáni kommunista érában pedig esély sem volt a terem helyreállítására. A Nemzeti Hauszmann Programnak

✔ *Már a terem megnyitásának napján is hosszú sorokban váraakoztak a látogatók az Oroszlános udvarban, hogy megcsodálhassák a Budavári Palota elsőként rekonstruált, különleges helyiségét*

A SZENT ISTVÁN-TEREM ROMÁN STÍLUSBAN KÉSZÜLT, ÁM BIZONYOS PONTOKON AZ ALKOTÓK TERET ENGEDTEK A MAGYAR ORNAMENTIKÁNAK IS.

köszönhetően azonban, akárcsak a Főrség és a Lovarda csodás épületei, ez a különleges terem is újjászülehetett, közel százhusz évvel a századfordulós ünnepélyes megnyitója után.

A teremnek helyet adó épületrész falkutatása 2019-ben kezdődött, mi-

nek során értékes tárgyi leleteket, korabeli épületrészleteket találtak. Ezek segítették az eredeti állapotok legpontosabb visszaállítását. A régészeti feltárást a teremnek helyet adó déli összekötő szárny szerkezet-építési munkálatai követték, amelyek 2021 februárjában fejeződtek be.

Ekkor kezdődhetett meg a századforduló legjelentősebb történelmi termének belsőépítészeti kialakítása eredeti tervrészletek, archív felvételek és korabeli mintadarabok alapján.

„SZÁMOMRA EZ A TEREM AZT ÜZENI, HOGY A MAGYAR TEHETSÉGET NEM LEHET BEFALAZNI. REKONSTRUKCIÓJA KIS LÉPÉS A TELJES PALOTA HELYREÁLLÍTÁSÁBAN, DE A TAPASZTALATSZERZÉS KIVÁLÓ TEREPE VOLT, EZUTÁN SOKKAL BÁTRABBAN FORDULHATUNK RÁ A TELJES BUDAVÁRI PALOTA, A CITADELLA ÉS A VISEGRÁDI VÁR ÉVTIZEDES TÁVLATOKBA NYÚLÓ FELÚJÍTÁSÁRA”

– mondta a terem bemutatására rendezett eseményen Fodor Gergely kormánybiztos.

Az újjáépítésben részt vevő hazai mesterek éveken át dolgoztak a berendezés kialakításán: újra elkészültek a falakat díszítő, Árpád-házi királyokat és szenteket ábrázoló Zsolnay pirogránit képek, a terem

központi helyét elfoglaló kandalló és a tetejére kerülő Szent István-mellszobor, az intarziás parketta, a fém- és ötvösmunkák, az egyedi bútorok és függönyök, és a terem falát burkoló díszes, majolikabetétes

faborítás. Pécestől Pápáig hét szakma kiválóságai, országszerte mintegy húsz műhelyben több száz szakember dolgozott a terem berendezésének eredetivel megegyező rekonstrukcióján. A hosszú éveken

☑ **A nagy mesterségbeli tudást igénylő textíliák művészettörténészek, textiltervezők és restaurátorok bevonásával születtek újjá**

☑ **A helyiség három, egyenként 150 kg súlyú csillárja többévnnyi tervezés eredményeként készült el**

☑ **A teremben két asztalból, székekből és taburetkekből álló szalಂಗarnitúra is helyet kapott**

átívelő, gondos és szakértő munka eredményeként 2021 augusztusában végre a közönség számára is láthatóvá vált az az iparművészeti csoda, amelyet századfordulós nagyjaink álmodtak legnagyobb királyunk, Szent István tiszteletére.

„TÖBB MINT HÉT ÉVTIZEDES CIVILIZÁCIÓS SZAKADÁS UTÁN ISMÉT KÉZZELFOGHATÓ VALÓSÁGÁBAN TALÁLKOZHATUNK MÚLTUNK EGYEDÜLÁLLÓ ÉRTÉKÉVEL, AMELYET MOST VISSZAADHATUNK AZ EMBEREKNEK”

– mondta a rekonstrukcióról Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter a terem átadása alkalmából tartott sajtótájékoztatón.

A terem államalapító királyunk és a magyarság ünnepén, augusztus 20-án, 10 órakor nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Már aznap hatalmas volt az érdeklődés a különleges helyiség iránt, hosszú sorok kígyóztak az Oroszlános udvarban, a látogatók között pedig olyan is akadt, aki a határon túlról érkezett, hogy az első között, a nyitás napján nézhesse meg a Szent István-termet. A szűk befogadóképesség ellenére csak augusztusban több mint 11 ezren nézték meg a Budavári Palotában újjászületett díszes helyiséget és a hozzá kapcsolódó kiállítást. Szeptember elején is folytatódtak a telt házas tárlatvezetések, és azóta is rengetegen érkeznek nap mint nap az ország minden pontjáról, hogy láthassák a századfordulós iparművészet újjászületett csúcsteljesítményét.

☑ **Szeptember 1-jétől az érdeklődők egyórás, személyes vagy digitális tárlatvezetés keretében ismerkedhetnek a teremmel**

A Szent István-terem az első napokban 20 perces csoportos tárlatvezetéssel volt megtekinthető, szeptember 1-jétől viszont bővített, egyórás, személyes vagy tablettes digitális tárlatvezetéssel várja a látogatókat 10 és 18 óra között, amelyre a www.szentistvanterem.hu weboldalon válthatnak jegyet.

☑ **A Szent István-terem szomszédságában, a Budapesti Történeti Múzeumban található különleges tárlat részletesen bemutatja a terem művészeti különlegességeit is**

AZ ÚJJÁSZÜLETÉS MEGÁLMODÓI

Akadnak nehéz, ugyanakkor csodás kihívások, amelyek eredményeként olyan maradandó érték születik, amely túlmutat az alkotók jelenén, és a soron következő generációk számára is üzenetül szolgál. A Szent István-terem megalkotása is ilyen kihívás volt – a századfordulón és napjainkban egyaránt. A rekonstrukcióról a Szent István-terem újratervezőjével, Angyal Tibor építésszel és az újjáépítés művészeti szakértőjével, dr. Rostás Péter művészettörténésszel, a Budapesti Történeti Múzeum főmuzeológusával beszélgettünk.

Mindketten az elejétől kezdve kiemelt szerepkörben vettek részt a Szent István-terem rekonstrukciójában. Milyen érzés most készen látni a termet?

✿ **Rostás Péter:** Azt hiszem, Tibor nevében is mondhatom, hogy hatalmas munkán vagyunk túl. Különleges pillanat volt, amikor először léptem be ide úgy, hogy már minden a helyén volt, égtek a lámpák, a helyiség készen állt a látogatók fogadására. A terem minden alkotórészét külön-külön a kezemben tartottam, zsúriztam és vizsgáltam őket, és mégis, amikor egyben, a maga teljességében láttam, valami különös érzés fogott el. A Szent István-terem olyan hatással van az emberre, amelyet Magyarországon csak itt lehet megérezni, hiszen sehol máshol nem maradt fenn, és nem is rekonstruáltak ilyen komplex historikus belső teret, a textilektől a kilincseken át az eredeti égőformáig. Nincsen egyetlen modern szerelvény sem az egész teremben. Ezért egyedülálló, ezért hat olyan elemi erővel a látogatóra, és segít megérteni, megérezni valamit abból, amit enteriőrművészetnek hívunk.

✿ **Angyal Tibor:** Bánt, amikor a historizmust nem becsülik meg eléggé. Nagyon nagyra tartom ezt a korszakot: ekkoriban kiválóan tudtak rajzolni, faragni, mintázni a szakemberek, minden mesterségbeli tudást kiemelkedő szinten űztek, ugyanakkor ott volt mögöttük már a modern tech-

A SZENT ISTVÁN-TEREM OLYAN HATÁSSAL VAN AZ EMBERRE, AMELYET MAGYARORSZÁGON CSAK ITT LEHET MEGÉREZNI.

nológia is. A Királyi Palota századfordulós átépítései a nem látható részek, az épületgépészeti és az elektromos rendszer, a szellőzés is nagyon jól és okosan ki volt találva, a legutolsó mechanikus spalettazárig. Tűlzás nélkül állíthatjuk, hogy zsenik voltak azok a századfordulós mesterek, akik a palotát tervezték és építették, ezt bizonyítja a Szent István-terem is. Amikor itt vagyok, mindig elképzelem, milyen jó volna úgy kimenni az ajtón, hogy hasonlóan gyönyörű teremben sétálhatok tovább: hozzáképelem a többi, ami egykor volt, és ami talán lehet még.

Mit tanított önöknek a terem a századfordulós mesterekről?

✿ **R. P.:** A terem rekonstrukciójának folyamatát a kísérleti régészet gyakorlatához tudnám hasonlítani. Amikor nemcsak a végeredmény előállítását a cél, hanem a korabeli eszközhasználat és a technikák felidézése, újraalkalmazása is. A Szent István-teremben is sok esetben az egyes mesterségek, iparművészeti műfajok 1900 körül alkalmazott technológiáival kellett eljutni a vágyott végeredményhez. Ez élővé tette az ipar- és művészettörténeti kutatásokat, és sok új felismeréshez juttatott bennünket. A kísérlet sikeressége pedig azon múlt, hogy megtaláltuk azokat a mestereket, akik jártasak még az eredeti technológiában, és meg tudták valósítani azt, amit az archív fotókon látunk.

Végigélve ezt a folyamatot, még jobban megértettük, hogy a historizmus, ezen belül is a századforduló magyar iparművészete egészen elképesztően magas színvonalon állt. Ne egy bezárt országot képzeljünk el,

✿ **A rekonstrukcióban a tervtöredékek és mintadarabok mellett nagy segítséget jelentettek a teremről készült archív fotók**

Budapesti Történeti Múzeum

mint ami a két világháború között vagy a szocializmusban itt volt: a hazai iparos cégek a nemzetközi versenyben is kiválóan megállták a helyüket.

Pontosan mi volt a szerepük a rekonstrukcióban?

✂ **A. T.:** Péter gyűjtötte össze a munka alapjául szolgáló háttéranyagot, felkutatta az archív fotókat, a fennmaradt tervtörödékeket, a legkülönbözőbb helyeken. Például múzeumok raktárában rábukkant az egykori berendezés néhány mintadarbjára is. Ő talált rá arra a budapesti villára, amelyben a mai napig található az eredeti Szent István-terem által ihletett tárgyak. Ezek nagy segítségünkre voltak a rekonstrukcióban. Nekem pedig az volt a feladatom, hogy ezekből az alapanyagokból, az ő kiváló művészettörténeti ismeretei

segítségével, összerakjak egy olyan műszaki tervet, amelyben minden milliméterre kijön, minden részlet a lehető leghitelesebb, és az összes művészi részletet is tartalmazza.

✂ **R. P.:** Tibor munkájának az egyik legnehezebb része az volt, hogy nemcsak két dimenzióban kellett lerajzolni, amit lát, hanem a különböző mélységeket és síkokat is meg kellett határozni, milliméter-pontosan. Nagyon nehéz a kétdimenziós fotót átfordítani háromdimenziós tárggyá. Az egész teremnek egy koherens rendszert kellett alkotnia, mindennek a helyére kellett kerülnie. Ez elképesztő agymunka, elemzést és végiggondoltságot kíván.

Persze sokan mások is a segítségünkre voltak a rekonstrukció során. A textilmunkákkal kapcsolatban egy kiváló restaurátor, E. Nagy Katalin például: ő fordította le a fotókon látható textil munkákat technikai leírásokra, vagyis ő volt az, aki a textil kinézete alapján meg tudta mondani, hogy hogyan készült, meg tudta határozni a hímzés- és kötéstípusokat.

Emberpróbáló nyomozómunkának tűnik.

✂ **R. P.:** Állandó dialógus volt közöttünk Tiborral arról, hogy mit látunk a fényképeken, hogyan lehet elképzelni

három dimenzióban a terem egy-egy részletét. Éjszakákon keresztül folytatott beszélgetéseket jelentett ez: ha éjjel egykor eszembe jutott egy fontos kérdés, tudtam, hogy bátran felhívhatom. Akárhová nézek ebben a teremben, minden elem, minden tárgy számomra egy-egy történet, amelyet fel kellett fejtenünk.

✂ **A. T.:** A legelején csupán annyit tudtam biztosan, hogy mekkora volt a téglafalköz a teremben. Minden mást a Péter által gyűjtött információk alapján kellett kikövetkeztetni. Leginkább egy detektívregényre hasonlított a gyűjtögető munka, aminek a végén persze meg is kellett állniuk a bizonyítékoknak. Sokszor a legelemből kérdésekre sem voltak egyértelmű válaszok: a fotók alapján például nem volt könnyű megfejtetni, hogy mi volt előrébb, a kerámiaképek vagy a falat borító textilkárpit síkja. Hetek alatt, rengeteg méricskéléssel kiderült, egy síkban voltak. Szintén nagy kihívást jelentett az eredeti Zsolnay-színek alkalmazási helyeinek pontos rekonstruálása a teljes berendezésen, hiszen csak fekete-fehér fotók álltak a rendelkezésünkre. A korabeli, hiányos színvázlat és az archív fényképek helyenként ellentmondtak egymásnak, a

✂ **Angyal Tibor építész, a Szent István-terem újatervezője**

pár eredeti kerámia másodpéldány pedig a legkülönbözőbb színváltozatokban maradt fenn. Abban, hogy végül minden szín mégis a helyére került, nagy szerepe volt Szentirmai Boglárka festő-restaurátornak, aki más kérdések megfejtésében is a segítségemre volt.

Hogyan voltak jelen a munkában a kivitelezés időszakában?

✂ **R. P.:** Folyamatosan figyelemmel kísértük a kivitelező cégeket: jártunk a műhelyekbe, korrigáltuk a munkát, ha kellett. Olyan is volt, hogy mi kutattuk fel számukra azokat a szakembereket, akik képesek a legbonyolultabb részleteket pontosan megformálni. Talán ez volt az egyik legnehezebb dolog, minden részfeladathoz megtalálni a legmegfelelőbb mestereket. Napjaink iparművészeti közegében ez a terem egy különleges zárvány, amelynek az elkészítése még a századfordulón is hatalmas kihívás volt, nemhogy ma, amikor az építésében használt technológiák je-

✂ **Rostás Péter művészettörténész, a rekonstrukció művészeti szakértője**

lontos része már majdnem a feledés homályába veszett.

A csillár alkatrészeinek kiöntéséhez például először egy faszobrásznak kellett megfaragnia a mintát, ami a létező legnehezebb faszobrászati munka, tökéletes technikai tudással kell hozzá rendelkezni. Magyarországon 2-3 ilyen szakembertől biztosan nincs több, de az is lehet, hogy mindössze csak az az egy van, akit mi megtaláltunk, Szabó István, aki hat évtizede foglalkozik fafaragással.

✂ **A. T.:** A gyártás után pedig jöhetett a beépítés időszaka, ami szintén nehéz feladat volt, a tervezői műve-

zetés folyamatos jelenlétet kívánt mindennap, reggeltől estig. Kapitány Dóra, aki a megrendelő Várkapitányság részéről a projekt vezetője volt, hasonlóan nem kímélte magát a munkában, végig kint volt az építkezésen, és a szívét-lelkét beleadta, hogy a terem a határidőre újjászülethessen.

Mit gondolnak, mit adhat ez a terem a látogatóknak?

✂ **R. P.:** Úgy vélem, az egyik legfontosabb dolog, amit ez a terem közvetít, az az, hogy az 1900 körüli enteriorművészet milyen elképesztő teljesítményre volt képes. Itt mindenki testközelből tapasztalhatja meg a historizmus elementáris hatását.

✂ **A. T.:** Az Ybl Miklós és Hauszmann Alajos által épített egykori Királyi Palota rajongójaként és tisztelőjeként azt gondolom, hogy az egykori palotaépület csodálatos építészeti alkotás volt, ám erről sajnos ma már alig néhány épületrész tanúskodik. Bűn volt módszeresen megsemmisíteni a megmaradt részek teljes belsőépítészetét és külső díszinek nagy többségét. A helyreállított homlokzatokra tekintve, majd az újjáépített tereken át a Szent István-terembe lépve érezhetünk rá büszkén, milyen lenyűgöző is lehetett a mi palotánk. ✂

NAPJAINK IPARMŰVÉSZETI KÖZEGÉBEN EZ A TEREM EGY IGAZI KURIÓZUM, AMELYNEK AZ ELKÉSZÍTÉSE A SZÁZADFORDULÓS MESTEREK SZÁMÁRA IS HATALMAS KIHÍVÁS VOLT.

AZ ÚJJÁÉPÍTETT SZENT ISTVÁN-TEREM A BIZONYÍTÉK RÁ, MILYEN CSODÁS PALOTA ÁLLT ITT EGYKOR.

MIÉRT HAT RÁNK OLY ERŐSEN A SZENT ISTVÁN-TEREM?

Ha belép az ember a Szent István-terembe, aligha tudja kivonni magát az esztétikai hatás alól, amit a terem összképe hoz létre. Erősen megkapó a látvány – itt minden csodás a padlótól a mennyezetig...
Minek köszönhetjük ezt az élményt? A Szent István-terem – A Budavári Palota csodája című kiállítás kurátora, Gulyás Gábor filozófus és esztéta írása.

A Szent István-terem kimunkált berendezési tárgyai csodás bizonyítékai a századfordulós magyar iparművészet zsenialitásának

Gulyás Gábor filozófus és esztéta, a tárlat kurátora mintegy hetven jelentős kiállítást rendezett már itthon és külföldön

IPARMŰVÉSZETI REMEKMŰVEKET LÁTHATUNK

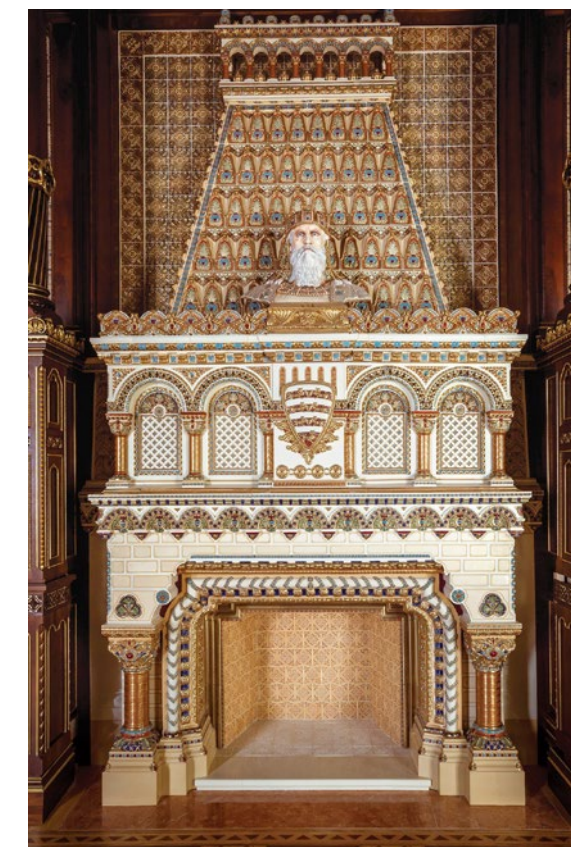
Már százhusz évvel ezelőtt is a magyar iparművészet csúcsteljesítményének nevezték a termet – teljes joggal, de azt gondolom, itt ennél is többről van szó. Az iparművészet mint formatervezett tárgyak létrehozását célzó metódus mindössze néhány évtizeddel korábban jelent meg Magyarországon, ám ahogyan az 1880-as években Pulszky Károly írta (aki a klasszikus képzőművészet mellett előszeretettel foglalkozott a formatervezés kiemelkedő műveivel), a magyar iparművészet rögtön modern lett. Ez így van, s hozzátehetjük: olyan színvonalon, amely az európai iparművészet élmezőnyében pozicionálta a hazai alkotókat. Amikor 1900-ban Párizsban kiállították a Szent István-terem akkori változatát, a világkiállítás közönségének jelentős része már ismerte a bútorgyáros Thék Endre mives munkáit, melyek jó néhány európai fővárosban évtizedek óta felbukkantak, a textilgyáros Haas Fülöp és fiai különleges szőnyegeit, melyeket Bécsben, Párizsban és Londonban is megvásárolhatott a korabeli elit, vagy éppen Zsolnay Vilmos eozinból készült dísz tárgyait és piropiránit épületkerámiáit. Az ő műveik bemutatása önmagában is jelentős eseménynek számított, függetlenül attól, hogy Haas Fülöp már rég nem élt a

világkiállítás idején, s az 1878 óta a francia Becsületrendet viselő Zsolnay Vilmos is elhunyt három héttel a megnyitó előtt. Ha elképzeljük, milyen hatalmas lenne ma az érdeklődés egy olyan francia tárlat iránt Budapesten, amelyben – többek között – Christian Dior, Philippe Starck és Yves Saint Laurent munkái lennének láthatók, azzal azt is megérthetjük, hogy miért fogadta olyan óriási érdeklődés Párizsban a magyar kiállítást. Mondhatni, papírforma eredmény született azzal, hogy 1900-ban a Szent István-terem megkapta a párizsi világkiállítás nagydíját, de azt is érdemes hozzátenni, hogy a döntés méltányos volt.

A MAGYAR SZOBRÁSZAT CSÚCSA

Könnyű elfogadni azt a magyarázatot, mely szerint az esztétikai élmény abból a látványból eredhet, ami a terem faragott és aranyozott elemekből álló falburkolatából, az abba ékelődő majolikabetétekből, a burkolat fölötti selyem- és aranybrokátból, az aranyhímzéses függönyökből, a színes üvegekkel, hegyi kristállyal és gyöngyökkel kirakott bársonyalapú selyemdrapériákból, a háromszaltú tükörből, az aranyozott keretekkel

övezett Árpád-házi portrékból és a történeti kompozíciókból, a hatalmas Zsolnay kandallóból vagy épp a fantasztikus csillárokból, kandeláberekből és az intarziás parkettából szerveződik. Mert ezek mindegyike csodálatra méltó iparművészeti remekmű. A festőművész

A Zsolnay kandalló párkányáról államalapító királyunk tekint le a látogatóra

➔ **A teljes történeti hűséggel rekonstruált Szent István-teremhez egy különleges kiállításon keresztül vezet az út, amely nemcsak azt mutatja be, miképpen jött létre a magyar iparművészet korabeli csúcsteljesítménye, de betekintést nyújt Szent István király ma is aktuális örökségébe és annak kortárs művészeti értelmezésébe is**

Roskovics Ignác illusztratív képei leginkább szintén iparművészeti perspektívában értelmezhetők, de van egy olyan mű is a teremben, amely a magyar képzőművészet kiemelkedő alkotása – mégpedig egy különleges szobor. Szent Istvánról több mint félszáz évtizedes szobor található Magyarországon, köztük számos jelentős mű. A lovas ábrázolásai közül különösen izgalmas a Halászbástya és a Mátyás-templom közötti téren található, historikus stílusú szobor, amely Strobl Alajos alkotása. Öt évvel ennek átadása előtt Strobl készített egy mellszobrot István királyról – számomra ebben a műfajban ez a magyar szobrászat csúcsa. A kerámiából készült remekmű a Szent István-teremben lévő hatalmas kandalló főpárkányáról tekint le ránk. Szó szerint lenéz az emberre, mert a szigorú tekintetű, ősz hajjú, karakteres István király a lehető legmagasabban van: a keresztény magyar királyságot létrehozó nagy uralkodóra, az első magyar szentre itt csak

felnézni lehet. Mondhatjuk, hogy ez természetes, ám ha ott áll az ember, megérezheti, hogy ennél többről van szó: egy érzésről, amely nem a kiszolgáltatottsághoz, de nem is az áhítathoz kapcsolódik, hanem a pátosz eredetinek ható, dagályosságtól mentes megéléséhez, amelyre nem adódik sokszor lehetősége az embernek. Itt, ebben a kivételes teremben ez bizony utolérhet bennünket.

TETTEN ÉRTHETJÜK A TÖRTÉNELMET

Ha a kísérő kiállítást is hozzáveszünk, még számos jelentős művészeti alkotással találkozhatunk: a Mispál Attila által rendezett két új

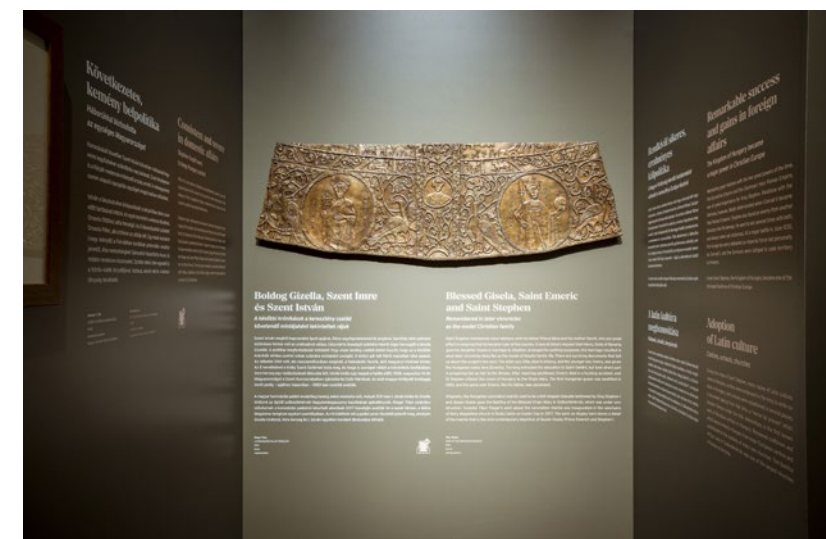
kisjátékfilm, Rieger Tibor bronzból készült új mélydomborműve, Molnár C. Pál nyolcvanöt évvel ezelőtti grafikai munkája s kiváltképp Havadtóty Sámuel új installációja kétségkívül ilyen mű. De megcsodálható két olyan alkotás is, amelyet túlzás nélkül remekműnek nevezhetünk: Szent István közel négyszáz évvel ezelőtt Rómában készült, Berninihez köthető hermája és Aba-Novák Vilmos 1936-ban festett temperaképe, melynek témája az országot szimbolizáló Szent Korona felajánlása Szűz Máriának. Szerencsések vagyunk, mert láthatjuk a hermát, amely korábban még nem volt kiállítva Budapesten, s a festményt, amely utoljára több mint nyolcvan évvel ezelőtt szerepelt tárlaton – mindkettő olyan esztétikai hatást adhat, amilyenben ritkán lehet részünk. Aba-Novák képe restaurálás előtti állapotban tekinthető meg – még a kerete is eredeti, melynek kopásai megidéznek az elmúlt nyolc évtizedet, amikor politikai okokból nem láthatta közönség a művet. Ám ennél fontosabb, hogy ez az alkotás is Szent István világát jeleníti meg,

➔ **Havadtóty Sámuel képzőművész kifejezetten erre a helyszínre alkotta meg azt a tíz kapura épülő installációt, amely Szent István király Imre herceghez írt intelmeinek csaknem ezeréves szövegén alapul**

➔ **A Budavári Palota csodája című tárlaton nem csupán legnagyobb királyunk történelmi jelentőségét ismerhetik meg a látogatók, de megtekinthetik Aba-Novák Vilmos 1936-ban készített festményét, valamint Szent István 1635-ben Rómában készült különleges hermáját is**

amely nekünk, magyaroknak soha nem volt idegen.
Gondoljunk bele: hány magyar ember élhetett az elmúlt ezer évben? A demográfia-történészek becslése szerint a 20. században lényegesen több mint 30 millió. A megelőző kilenc évszázad többségében jóval kisebb volt ez a szám, de ha összeadjuk, elmondhatjuk: nem alaptalan az a becslés, hogy ezer év alatt mintegy százmillió magyar ember élt és halt a Kárpát-medencében.
Volt a százmillió magyar ember között olyan, aki nem hallott Szent Istvánról? Nyilván lehettek ilyenek,

de az ő életüket is alapvetően befolyásolta mindaz, amit István király felépített – a keresztény értékrenden alapuló alkotmánytól a jelenkori intézményrendszerünket megalapozó állami berendezkedésen át az erkölcsi útmutatást adó Intelmekig. Akkor is, ha netán nem szembesültek vele.

Valljuk be: ezzel ma sem könnyű szembesülni! Hiszen mindannyian a saját életünket éljük, a saját világra figyelünk. De immár van egy hely, ahol erre lehetőségünk adatik – ez a Szent István-terem. Mindenkit arra biztatok, hogy éljen ezzel a lehetőséggel! ✿

folyamatosan biztosítható az ehhez szükséges ideális körülményeket, a 15 Celsius-fok feletti hőmérsékletet és az 50-55 százalék körüli relatív páratartalmat.

ZSOLNAY VILMOS ÖRÖKSÉGE

A pécsi Zsolnay Porcelánmanufaktúrának a századfordulón és napjainkban is nagy szerep jutott a terem berendezésének kivitelezésében.

A manufaktúra vezetőjének, a hazai porcelánművészet alapjait megteremtő Zsolnay Vilmosnak nem csupán abban volt kiemelkedő szerepe, hogy a Szent István-terem megszülethetett – hiszen ő vetette fel elsőként egy hasonló terem ötletét az uralkodónak –, de neki köszönhető az is, hogy a fa, a fém és a textíliák mellett a kerámia lett a terem berendezésének negyedik fő alkotóeleme: a falakat pirogránit képek díszítették, a falburkolatban és a mennyezet gerendái között kerámiaabetétek tarkállottak, a szoba közepén pedig egy hatalmas kandalló helyezkedett el.

A Szent István-terem meghatározó eleme ma is a mennyezetig felnyúló, közel másfél tonnás kerámia-kandalló, amelynek minden egyes elemét kézzel készítették a pécsi porcelángyár szakemberei. Ennek következtében, szemben a sorozatgyártásra jellemző tendenciákkal,

minden elem más és más méretű, ezért nagy szaktudásra volt szükség a pontos összeállításhoz, ugyanakkor ez teszi igazán egyedivé. Az ország egyik legnagyobb Zsolnay kandallója több mint 4,7 méter magas és 2,8 méter széles, 120 különböző elemből és 611 darabból áll. Az ötször égetett, kézzel festett és aranyozott kandallóelemeket a próbaépítés után a helyszínen kellett a szakembereknek milliméteres pontossággal a parkettához és a falburkolathoz illeszteniük.

A terem másik fő kerámiaeleme a historizmus egyik legkiválóbb festője, Roskovics Ignác festményei alapján készült, Árpád-házi királyokat és szenteket megjelenítő képsorozat. A tíz nagy méretű portré és a két,

☞ *Az összes berendezési tárgy kiemelt figyelmet kapott: minden apró részletnek tökéletesnek kellett lennie*

☞ *Nem csupán a kivitelezés, de a beépítés időszakában is a lehető legnagyobb körültekintéssel jártak el a terem alkotói*

ajtó fölötti, több táblából álló kompozíció egykor és most is különleges kihívásnak számított: a Zsolnay Porcelánmanufaktúra szakembereinek a kerámia anyagával és technikájával kellett reprodukálniuk a képzőművészeti műremekeket, a legapróbb részletekig és színárnyalatokig meg egyezően. A rekonstruáláshoz csupán néhány, egykori próbaégetésből fennmaradt darab és pár archív fotó állt rendelkezésre. Minden táblánál hozzávetőlegesen tíz égetésre volt szükség, ezt követte a végén az aranyozás. A nagyszabású sorozat alkotási fázisait egy restaurátorokból és művészettörténészekből álló szakértői zsűri véleményezte, akik centiméterről centiméterre ellenőrizték a képeket.

CSODÁS TEXTILEK A HAAS FÜLÖP ÉS FIATÓL

Londontól Bukarestig voltak már üzletei a Haas családnak, amikor Hauszmann felkérésére elkészítették a generációkon átívelő családi szőnyeg- és szövetgyár egyik csúcspontját, a Szent István-terem kék színű selyem- és aranybrokát kárpitját, amely mesés gazdagságú, színpompás szövetként borította a falat. A függönyök elkészítésére, a bútorkárpitok legyártására,

Nagy ívű gesztusok helyett intim, bensőséges kialakítás jellemezi a helyiséget.

valamint a Haas-féle falikárpit fel-feszítésére a Gelb Mór és Fia vállalat kapott megbízást.

A falikárpitok elkészítése mellett a két ablak függönykompozícióját, valamint a bútortextilfelületeit is az igényes textilmunkák terén már negyedszázada bizonyító magyar cég, a Rovitex Kft. alkotta újra, magyar és európai művészettörténészekkel, textiltervezőkkel és restaurátorokkal együtt dolgozva.

A gyártmányterveket az Iparművészeti Múzeumban ötven éve féltve őrzött mintadarabokból készítették: a textilfüggöny és a falikárpit eredeti részeiből. A függönyök igazi európai együttműködés útján készültek. Miután Hauszmann korában és most sem voltak ezzel foglalkozó magyar szakemberek, a textilek anyagát egy elzászi üzem, különleges aranyhímzésüket berlini restaurátorok végezték, míg a bojtokat és paszomántokat egy müncheni szakértő huszonnégy karátos aranyból és tiszta hernyóselemből alkotta meg.

☞ *A bronzmunkák előállításán nyolc öntőmester és tíznél is több cizellőr dolgozott*

A Szent István-termet három csillár és négy falikar világítja meg, egyedi izzók segítségével. Ahhoz, hogy ezek a gyönyörű világítótestek újjászülethessenek, több különböző szakmának kellett együtt dolgoznia: a fémművesek mellett szükség volt üveg- és drágakő díszeket készítő mesterekre, valamint a speciális, a Tungsram nagykanizsai gyárában gyártott Szent István-izzóknak is el kellett készülniük. A falikarok és csillárok mellett az ajtó- és ablakvasalatok, a veretdíszek, a tűzibakok és a szellőzőrácsok is a szoba különleges részei, amelyeket úgy terveztek meg, hogy az aranyozott felületeik, valamint a csillárokon található 720 darab csiszolt féldrágakövön megcsillanó fények beragyogják a Szent István-termet.

A világítótesteket, a falikarokat és az ajtók bronzvereteit is egy, a többi között restaurálási munkákkal foglalkozó vállalkozás, a Salisbury Kft. műhelyében készítették el. A bronzmunkák előállításán összesen nyolc öntőmester és tíznél is több cizellőr dolgozott, hogy a lehető legpontosabban rekonstruálhassák az egykori mesterek munkáit. ☞

JUNGFER GYULA ÉS KISSLING RUDOLF ZSENIALITÁSA NYOMÁN

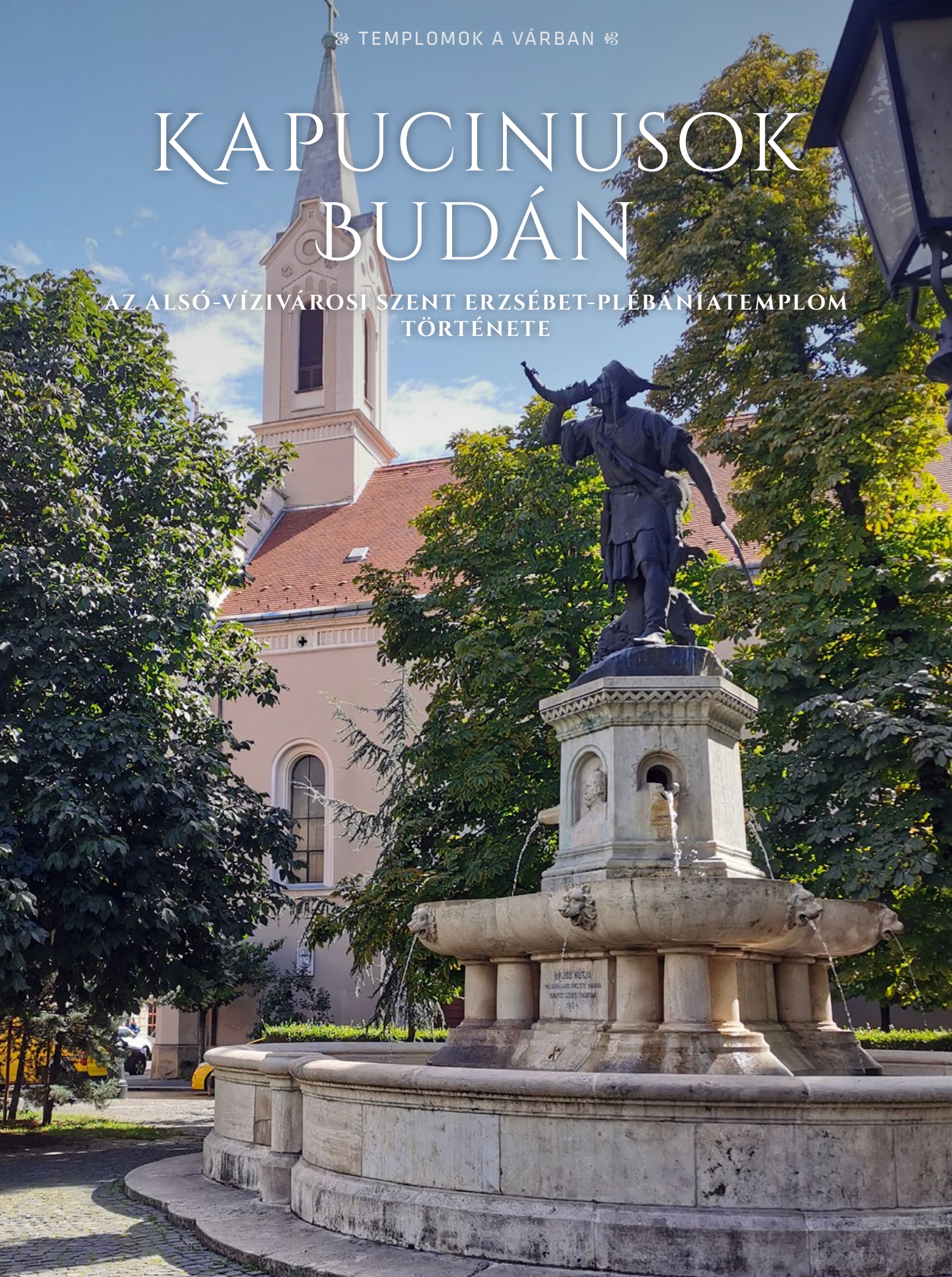
A helyiség csillárjai és falikarjai Kissling Rudolf bronzműves alkotásai, a kovácsolt díszeket pedig Jungfer Gyula díszműkovács készítette. A Kissling és Fia vállalkozás művészi kivitelű, csodálatos csillárjai és lámpái nem csupán a legelegánsabb fővárosi szalonokat világították be a századfordulón, de az Amerikai Egyesült Államokba, Indiába és Egyiptomba is szállított belőlük a vállalat. A „lány vas művészeként” emlegetett Jungfer Gyula főleg építészeti vas munkákra szakosodott, megrendelői különösen rajongtak kovácsoltvas kapuiért.

☞ *Számos szakma képviselőinek összehangolt munkájára volt szükség az egyedülálló végeredményhez*

KAPUCINUSOK BUDÁN

AZ ALSÓ-VÍZIVÁROSI SZENT ERZSÉBET-PLÉBANIATEMPLOM
TÖRTÉNETE

Vajon hol kellemesebb őszi sétát tenni a Várnegyedben: fent a budai Várban, a szűk utcák több száz éves házai között, vagy a Vár aljában, a macskaköves Duna-parton? Akárhogyan is döntsünk, egy biztos: nincs olyan szeglete ennek a különleges atmoszférájú városrésznek, ahol ne ejtene bennünket rabul a múlt. Évszázados történeteket mesél például a Corvin tér bal oldalán, a Fő utca 32. alatt álló, egyszerűségében is elegáns Alsó-vízivárosi Szent Erzsébet-plébániatemplom, vagy más néven a budai kapucinus templom is.

DZSÁMIBÓL TEMPLOM

Ez a szerénységében is feltűnő épületegyüttes fennállása óta szakrális funkciót tölt be. Hol plébániatemplomként, hol dzsámiként, hol kolostorként funkcionált az idők során, egyes részei pedig fürdőként és kórházként is működtek.

Jó ideig úgy vélték, hogy már a középkorban is kolostor működött itt, ám a közelmúlt kutatásai alapján úgy tűnik, az egykori ágostonos kolostor valamelyest északabbra helyezkedett el. A mai templom helyén Tojgun

pasa építtetett magának dzsámit a török hódoltság elején, szomszédságában törökfürdővel. Mivel azokban az időkben, az állam és az egyház hatalmának gyengülésével egyre inkább utat tört magának a lutheri reformáció, a katolikus egyház ellenreformációt indított. Élharcosai a jezsuiták voltak, érthető tehát, hogy Buda 1686-os felszabadítása után elsőként ők kapták meg a dzsámit és a fürdőt. Az épület török stílusjegyeit lefestették, így lett a dzsámiból plébániatemplom, az egykori fürdőből pedig katonai kórház.

AJÁNDÉK A HÁBORÚS SZOLGÁLATÉRT

De hogyan lett a templom a kapucinusoké? Egyáltalán, kik a kapucinusok? Ez a 16. században alakult rend – amely nevét a szerzetesek jellegzetes csuklyaviselete után kapta – az Assisi Szent Ferenc által alapított ferences rendből vált ki, mert tagjai úgy érezték, rendjük túlságosan eltávolodott az eredeti, Szent Ferenc-i tanításoktól. A kapucinusok szerettek volna szigorúbb életrendet követni: tartották például a szegénységi fogadalmat, ruházatuk mindössze egy csuklyás köntös volt, épületeiken kerültek a díszítéseket, figyelmüket a hitéletnek és az elesetteken való segítségnek, például a gyógyításnak szentelték.

A kapucinus szerzetesek a 16. század végén jelentek meg hazánkban, főleg mint a pápai hadak lelkészei. Széchényi György esztergomi érsek 1686-ban egy budai vagy pesti kolostor alapítására felajánlott, húszezer pengős pénzadománnyal ismerte el Avianói Márk kapucinus atya, tábori lelkész és rendtársai érdemeit a török elleni felszabadító hadjáratokban. Egy évvel később kiadott oklevelével ő telepítette le a kapucinusokat Budán, a király pedig 1688-ban nekik adományozta Tojgun pasa egykori dzsámiját, a

☛ **A külsejében letisztult, egyszerű templom belső tereit a szentek életét bemutató csodálatos alkotások díszítik (képünkön Feszty Masa festménye)**

🔔 **A templom főoltárán Árpád-házi Szent Erzsébet látható, Szent László és Szent István alakjai között. A főoltárt Fáy Győző, a két szent király képét Szilágyi János festette**

körülötte lévő telkekkel együtt. Ténylegesen az 1690-es évek első felében vehették használatba az akkor még négyzet alaprajzú épületet, amelynek bejárata a Várhegy felől nyílt.

RENDAHÁZ SZÜLETIK

1697-ben fogtak neki a templom átépítésének, az átalakítást Linzi Ottó kapucinus atya, rendi főépítész irányította. A munkálatok során a bejáratot áttették a keleti, Duna felőli oldalra, és lépcsőket helyeztek elé. A templomot, amely egyszerű volt, és díszítésként mentes, Árpád-házi Szent Erzsébet tiszteletére szentelte fel Natali Lukács belgrádi püspök 1716. szeptember 20-án. Egy évvel később elkészült a belső udvart közrefogó kolostor is.

A templomban kezdetben három egyszerű oltár állt, amelyeket felújításuk helyett 1760-ban az óbudai Zichy-kastélyt építtető Zichy Miklós özvegye, Berényi Erzsébet grófnő támogatásának köszönhetően lecseréltek három, a korábbiaknál díszesebb oltárra. Az alamizsnát osztó Szent Erzsébetet ábrázoló főoltárképet Schervitz Mátyás budai festő festette 120 forintért. A Schervitz legrangosabb alkotásaként számontartott oltárkép közel kétszáz évvel később, Budapest ostromakor pusztult el.

Az épületet 1776–77-ben közadakozásból kibővítették, keleti irányban meghosszabbították a templomhajót, és barokk homlokzatot is kapott.

A meghosszabbított rész alá sírfülkés kriptát építettek, megépült a könyvtár, és a rendházat is átalakították.

VÁLTOZÁSOK KORA

Alig telt el tíz év, és újabb jelentős fordulat következett a budai kapucinus rend történetében. II. József, a kalapos király, aki uralkodása alatt 140 rendházat oszlatott fel, személyesen látogatót el a kapucinusokhoz, és a kolostort ugyan nem záratta be, de kertjének felé elvette, és elrendelte, hogy templomuk plébániatemplomként működjen tovább. Az első plébános P. Szakály Beneventusz házfőnök lett, és ettől kezdve vezetik az anyakönyveket a plébánián.

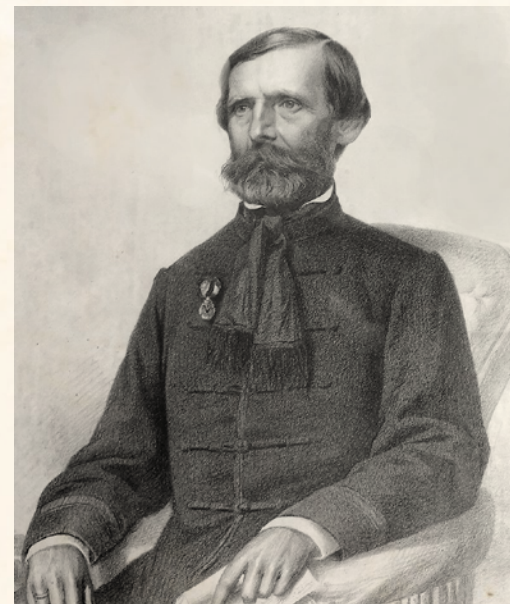
Azt a visszafogottságában méltóságteljes formát, amelyet ma lát az arra sétáló, a templom a 19. században kapta. Az 1850-es évek közepén zajló újjáépítésre azért volt szükség, mert a szabadságharc alatt, a Vár ostroma során, az épületgyűttest ágyúgolyó találta el, és súlyosan megsérült. Az 1852-es tervrajzokon található felirat tanúsága szerint az építészeti tervek szerzője Reitter Ferenc volt. Az új szárnyal bővített, a homlokzat elé ugró, hegyes toronnyal díszített és belül is teljes egészében újjáépített templomot 1856. november 22-én szentelték fel ismét. A kolostort is teljesen újjáépítették.

1869 és 1935 között a kapucinus rend épületében működött a Budai

Zeneakadémia. Támogatójukként maga Liszt Ferenc is legalább egyszer – de egyes források szerint akár több alkalommal is – jótékony célú hangversenyt tartott itt. A második világháborúban a kapucinus rendház és templom súlyos károkat szenvedett, 12 repülőbomba, 8 nehéztüzérségi lövedék és 80 akna találta el az épületgyűttest. A német katonák hetekig lövistállónak használták a templomot. Az épület belső tereit a háború után, külsejét a hatvanas évek végén renoválták.

1950 szeptemberében az Elnöki Tanács rendelete alapján felosztatták a szerzetesrendeket, vagyonukat pedig államosították. A budai kapucinusok rendházát eleinte a Honvéd Térképszeti Iskola használta kaszárnyaként, később a Statisztikai Hivatal kirendeltsége, majd a rendszerváltásig a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat működött az épületben. A kapucinus plébániának meghagyott épületrészt fallal zárták le.

Napjainkban ismét kapucinus szerzetesek látják el a templom lelkészi teendőit, a kolostorban pedig szálloda működik. Misét hétfő kivételével mindennap lehet itt hallgatni, még olasz nyelven is. 🌸

🔔 **Reitter Ferencnek nagy szerepe volt Buda és Pest városrendezésében, nevéhez fűződik a budapesti rakpartok megtervezése is**

KONCERTEK A KARMELITÁBAN

Klasszikus zenei hangversenysorozat indult újtára szeptemberben a Karmelita kolostor megújult épületében. A különleges helyszínen egészen jövő nyárig várják mindazokat, akik igényes zenei élményre vágynak.

A Várhegy délkeleti oldalán a török kivonulása után építettek rendházat és templomot a karmelita barátok, ám alig két évtized múlva rendjüket felosztatták, így az épületeket átalakították, színházként és kaszinóként hasznosították. A hely rangjára jellemző, hogy Joseph Haydn itt, Buda első kőszínházában tartotta *A teremtés* című oratórium próbáit, és koncertezett benne Beethoven is. A színház falai között fellépett Laborfalvi Róza, Déryné Széppataki Róza és Blaha Lujza is, és színpadán adták elő Budán a *Bánk bán* első változatát.

A Karmelita épületgyűttes felújításának eredményeként ősszel folytatódhat az épületben megrendezett komolyzenei hangversenyek hagyománya. A csodálatosan megújult templomtérben újtára induló

Karmelita koncertek programsorozattal a főváros legrégebbi rendezvényhelyszíne születik újjá.

Az egészen június elejéig tartó, a legkiválóbb hazai zenészek részvételével zajló koncertsorozatot úgy állították össze, hogy a tematikus estek emléket állítsanak korábbi jeles kulturális eseményeknek, vagy éppen felhívják a figyelmet a magyar zenei művészet emblematikus napjaira, alakjaira, zenei kultúránk sokszínűségére. Neves hazai és határon túli magyar művészek pedig vállalták, hogy nemzeti kultúránk és történelmünk kiemelt jelentőségű helyszínén ápolják a zenei örökségünket.

A közönség októberben a Purcell Kórus és a Les Talens Lyriques koncertjén, valamint Ránki Fülöp Liszt Ferenc előtt tisztelgő zongoraestjén vehet részt, novemberben a Magyar

Állami Operaház Zenekara és Ének-kara vár mindenkit a magyar opera napján, decemberben pedig a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Laudate Gyermekekarával hangolódhatunk az adventre. A tavaszi koncerteken fel lép mások mellett Balázs János zongoraművész, Kelemen Barnabás hegedűművész, valamint Várdai István gordonkaművész is. A részletes műsor a www.karmelitakoncertek.hu honlapon olvasható. 🌸

A hangversenyekre jegyek csak előzetesen, személyre szólóan, regisztrációhoz kötve válthatók a karmelitakoncertek.jegy.hu oldalon, valamint személyesen a Várkert Bazár Déli palotáinak jegypénztárában.

HÍREK A BUDAVÁRI PALOTANEGYEDBŐL

A Nemzeti Hauszmann Program célja a Budavári Palotanegyed megújítása. Megtiszteltetés számunkra, hogy olyan épületeket és tereket adhatunk vissza az embereknek, amelyek korábban nem csupán méltatlan állapotban voltak, de sokszor el is voltak zárva a látogatók elől.

Mindent megteszünk azért, hogy mindig időben felhívjuk a figyelmet az aktuális munkálatokra és az azokkal járó esetleges forgalmi változásokra. Reméljük, ez is elősegíti, hogy a jövőben is megtiszteljenek bennünket figyelmükkel, bizalmukkal.

MEGKEZDTÜK A VÖRÖSKERESZT EGYLET EGYKORI SZÉKHÁZÁNAK REKONSTRUKCIÓJÁT

A teljes körű régészeti feltárás után elindult a Vöröskereszt Egylet egykori székházának újjáépítése a Dísz téren. A rekonstrukciós munkálatok miatt a területet körülvéő járdát és a Hunyadi János úti buszparkoló sávot le kellett zárni. A közúti forgalom fenntartása érdekében a Dísz téri parkolósziget egy része megszűnt. A Várkapitányság az I. kerületi önkormányzat részére ingyenes, korlátozott számú parkolási lehetőséget biztosít a Palota úti mélygarázsban.

ZAJLIK A DÉLI KERTEK FELTÁRÁSA

Október végéig elvégezzük a déli kertek régészeti próbafeltárását, ezért átmenetileg, körülbelül egy hónapra le kell zárunk a Kemál Atatürk sétány keleti és nyugati oldalát. Ez azonban nem érinti a gyalogosforgalmat, ez idő alatt is akadálytalanul lehet közlekedni a sétányon.

ELINDULT A JÓZSEF FŐHERCEGI PALOTA REKONSTRUKCIÓJA

Megkezdtek a József főhercegi palota, valamint a hozzá tartozó palotakert és a neoreneszánsz istálló rekonstrukcióját. Az újjáépített palota turisztikai, kulturális és irodai funkciókat is ellát a jövőben. A munkálatok ideje alatt a Szent György utca Tabán felőli oldalát le kell zárunk a gyalogosforgalom elől, az esetleges további korlátozásokról a helyszínen kihelyezett táblákon és Facebook-oldalunkon is folyamatosan tájékoztatást nyújtunk.

ÁTADTUK A LOVARDA ÉPÜLETÉT

A Királyi Palotának már a 19. században volt istállója, valamint udvari lovaglósarnoka is. Azonban a századfordulón megújult palotához méltó Lovardát csak 1899 és 1901 között építették meg Hauszmann Alajos tervei alapján. A Lovardát kizárólag az udvartartás céljaira használták egészen 1938-ig. A második világháborúban aztán

megsérült, meg lehetett volna menteni, de 1950-ben ideológiai okokból lebontották. Az újjáépített Lovarda megújult funkcióval, közel 1500 négyzetméteres alapterületen rendezvénytérnek és az ehhez kapcsolódó kiszolgáló tereknek ad otthont. A beruházás célja egyrészt a Vár kulturális, turisztikai vonzerejének növelése, másrészt pedig a palota századforduló környékén létrehozott épületegyüttesének megidézése.

MEGÚJULT LIFTEK A VÁRBAN

Felújítottuk az Országos Széchényi Könyvtár liftjének bejáratát, emellett két új, nagy kapacitású liftet is építettünk, melyekkel akadálymentesen lehet eljutni a Palota útról a már részben megújított Csikós udvarra. Ezeket a Tabán felől, az OSZK liftjének bejárata mellől lehet elérni, ahol felújítottuk az épületbe vezető kaput és a lift előterét is. A Csikós udvar határidő előtt elkészült részeit már szeptember 17-től átadtuk a nagyközönségnek.

MINDENKIT ELVÁRÁZSOL A Szent ISTVÁN-TEREM

Már a nyitás napján, augusztus 20-án óriási volt az érdeklődés a Szent István-terem iránt, a látogatók kígyózó sorban álltak az Oroszlános udvaron, hogy bejuthassanak. A hónap végéig 11 ezren voltak kíváncsiak a századforduló megújult csodájára, és azóta is szinte mindennap tele van látogatókkal a Budavári Palota elsőként megújult szobája, amely gyakran olyan emlékeket, érzelmeket hoz elő a látogatókból, amilyenekkel a Várkapitányság tapasztalt tárlatvezetői is csak nagyon ritkán szembesülnek munkájuk során.

Megható jelenetek egész sorának lehettünk tanúi a Szent István-terem augusztus 20-ai nyitása óta. Aki ide belép, annak szinte lehetetlen kikerülni az iparművészeti csoda hatása alól. Ez ugyanúgy igaz a látogatókra, ahogy a Várkapitányság dolgozóira, így a tárlatvezetőkre is. Előfordult például, hogy a vezetett séta befejeztével munkatársunk a látogatókkal együtt sírva fakadt a közösen átélt katarikus élmény után.

Lapunknak tartalomfejlesztési vezető szakértőnk, Kiss Henrietta a Szent István-terem sétáinak több

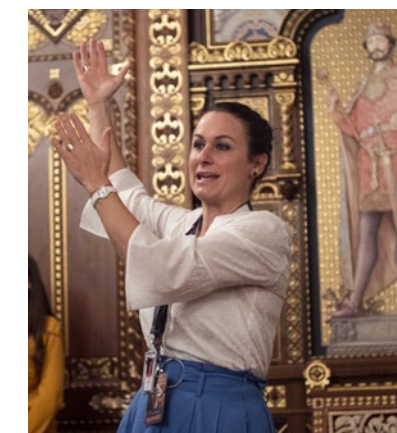

emlékezetes pillanataról is beszámolt. „Több ezer embert bevezetni a csodába, mesélni a terem életének pillanatairól, az elpusztításáról, majd az újjászületéséről, igazán felemelő élmény. Látni az ámuló tekinteteket, a meghatót arcokat, hallani az elfojtott sóhajokat. Mi, tárlatvezetők részesülhettünk abból a mérhetetlen szeretetből, tiszteletből,

elismerésből, büszkeségből, amit a vendégektől kaptunk, és ami valóban az egykori alkotóknak és az újjáalkotóknak jár” – mondta.

Munkatársaink több száz sétát vezettek már a nyitás óta, és szinte nem volt olyan csoport, ahol ne lettek volna emlékezetes, sokszor megindí-

Kiss Henrietta tartalomfejlesztési vezető szakértő

tó pillanatok. „Az egyik vezetés során egy idős néni mellém lépett – idézte fel Henrietta. – Megfogta a kezem, felnézett rám, és azt mondta, nem jól hall, a közelemben szeretne állni. A séta után elmesélte, hogy átélte a második világháború borzalmait, az emberi életek és értékek pusztulását,

megannyi tragédiát. Láttam, amikor a Szent Zsigmond-palotakápolnába a németek lovakat kötöttek, vagy az oroszok eltűnték a palota pompás bútorait. A romeltakarítás után téglat pucolt, mint a sok iskolás, akiket idevezényeltek. Elmondta, hogy élete alkonyán jár, de úgy szeretné örökre lehunyni a szemét, hogy valami igazán szépet lát. Ez a »szép« volt számára a Szent István-terem.”

A legmélyebben az idős korosztályt érintette meg a terem látványa. Közülük sokan még a királyságban születtek, tudják és érzik a háború rombolásának súlyát. Volt, aki elmondta, hogy hétévesen látta az eredeti termet is, másnak a koronaőr üknagyapja kísérté a Szent Koronát ide IV. Károly koronázása előtt, többeknek pedig egy-egy felmenője dolgozott az egykori iparművészeti remekekben. Hazafias büszkeséggel, egyfajta elégtellességgel tölti el őket a terem újjászületése, mintha egy régi, fájó seb nyert volna gyógyulást. Henriettát is megérintették ezek a pillanatok, ahogy fogalmazott: „hihetetlenül megható volt átélni mindezt, úgy érzem, ajándékot kaptam azzal, hogy részese lehettem ennek a történelmi pillanatoknak”. ✿

EGY ASZTALNYI SZERETET

Egész más az íze annak a süteménynek, annak a kávénak, amelyet egy kedves barátunknak készítünk és szolgálunk fel a saját nappalinkban – ebben a szellemben hozták létre az Asztalka cukrászda hét éve a Tabánban, és ma is így várnak minden egyes vendéget.

Fotók: Ber-KATT/Lelkes Bernadett

megkérdezi, hazavihetné-e a csészét, amelyikből ivott – sok mindenből ugyanis megvásárolható darabokat is tartanak, mert szeretnék, hogy a vendégeik otthon is „megadják a módját” egy-egy csésze tea, kávé, egy szelet sütemény elfogyasztásának.

A cukrászdában persze nemcsak a terítésre ügyelnek, a kínálatban csak természetes, minőségi alapanya-

gok felhasználásával készített kávék, teák, szörpök, fagyaltok és sütemények találhatóak. Vannak örök kedvencek, mint például az Asztalka krémes, de időről időre kigondolnak új, saját édességeket is, amelyeket aztán, ha jól sikerülnek, addig tökéletesítenek a vendégek visszajelzései alapján, ameddig mindenki azt nem mondja: ez mennyei! ☞

ALMÁS CRUMBLE TARTE

Hozzávalók:

Tészta:

☞ 100 g hideg vaj ☞ 70 g porcukor vagy 70 g xilit ledarálva ☞ 1 csipet só ☞ 1 tojás ☞ 200 g liszt ☞ 30 g őrölt dió

Töltelék:

☞ 1200 g alma (pucolt) ☞ 70 g cukor vagy 70 g xilit ☞ 100 g almalé (cukrozatlan) ☞ 30 g vaníliás pudingpor ☞ 1 citrom reszelt héja + leve ☞ 1 narancs leve ☞ 2 csipet őrölt fahéj

Morzsza a tetejére:

☞ 100 g durvára vágott dió ☞ 90 g liszt ☞ 70 g cukor vagy 70 g xilit ☞ 1 csipet só ☞ 1 csipet fahéj ☞ 60 g vaj

Elkészítés: A diós linzertészta hozzávalóit gyorsan összedolgozzuk, majd lisztezett deszkán kinyújtjuk, és egy 28 cm-es sütőformába helyezzük. Villával jól megszurkáljuk, 180 fokon néhány percig elősütjük. A töltelék hozzávalóit addig főzzük, ameddig be nem sűrűsödik, majd az elősütött tésztára töltjük, és megszórujuk a morzsával. Addig sütjük, amíg meg nem pirul a teteje. Kandírozott narancskockákkal és porcukorral díszítjük, a cukorkmentes változatnál ezt hagyjuk el.

KERESZTREJTVÉNY

Olvasóinkat hónapról hónapra játékra csábítjuk, amelynek nem titkolt célja, hogy izgalmas, érdekes részleteket fedezzenek fel a budai Várnegyed csodás épületei között sétálva. A kérdés és egyben a rejtvény megfejtése tehát: melyik várbéli iparművészeti remekmű részlete látható a fotón?

A megfejtést, valamint a játékos nevét és címét október 8-ig várjuk e-mailben (budavarisetak@varkapitanysag.hu) vagy postai levélben (Várkapitányság Nonprofit Zrt., 1519 Budapest, Pf. 365). Kérjük, az e-mail tárgyában vagy a borítékon tüntessék fel: Magazin, rejtvény.

A helyes megoldást beküldők között páros belépőjegyet sorsolunk ki a Budai Várséták tematikus vezetéseire.

	SVÁJC SPORTJELE	ZSÁMOLY SZÉLE!!	ENERGIA JELE	SZERB HETILAP	NÉMÁN TŰZŐ!	
	1					I
	ÚNY HATÁRA!!		OROSZ TEHERAUTÓ			VESZPRÉM RÉSZEI!
	LENDÜLET JELE		A CINK VEGYJELE		TESLA, RÖVIDEN	TEREPJÁRÓ ANGOLUL
	A -BEN RAGPÁRJA		FÉNYCSŐ			
	2	OMÁNI AUTÓJEL	BELGA AUTÓJEL	A NEPTŰNIUM VEGYJELE	KÖZÉP UJJVÉGI!	NYERSGUMI KÖZEPE!
	FRANCIA RAKÉTA-TÍPUS		ANGOL POLITIKUS	... A HANGYA	A FEJÉRE, NÉPIESEN	HOSSZÚSÁG JELE
	ELEMI TÖLTÉS JELE	PÁROSAN GYÓN!		...-BANDA, DÁN SOROZAT		
		SPANYOL AUTÓJEL		INDULATSZÓ		
	R		FORRASZTÓ-FÉM		GRAND PRIX, RÖVIDEN	

A megfejtést beküldő személyek a megfejtés beküldésével elfogadják, hogy személyes adataik kezelése a <http://varkapitanysag.hu/adatkezesi-tajkoztato> internetes oldalon elérhető tájékoztatónak megfelelően történik.

Szent István-terem

**Látogassa meg a Budavári Palota
újjászületett csodáját,
a Szent István-termet!**

Foglaljon időpontot online!

szentistvanterem.hu